Minister van Justitie en Veiligheid
De heer F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Rotterdam, 26 maart 2020

Geachte heer Grapperhaus,

Hierbij reageren wij als bestuur van de landelijke vereniging van managers van de Zorg- en Veiligheidshuizen op het aangepaste wetsvoorstel Gegevensverwerking in Samenwerkingsverbanden (WGS). De afgelopen periode zijn we ambtelijk betrokken geweest bij de voorbereiding van deze wet en hebben meerdere keren overlegd met de heer van uw ministerie. Wij hebben die gesprekken als constructief ervaren. Het is goed dat u in de voorbereiding voor deze wet de uitvoeringspraktijk van het Zorg-en Veiligheidshuis heeft meegenomen.
Deze reactie richt zich op het onderdeel Zorg- en Veiligheidshuizen in de wet (paragraaf 2.4).

Van belang dat deze wet er komt
De voorliggende WGS biedt ons inziens een expliciete en specifieke wettelijke grondslag voor gegevensdeling. Voor de Zorg- en Veiligheidshuizen is het van groot belang dat een dergelijke wettelijke basis er komt.

De afgelopen jaren hebben de Zorg- en Veiligheidshuizen het Handvat 'Gegevensuitwisseling in het Zorg- en Veiligheidsdomein' ontwikkeld. Dit is gedaan samen met uw ministerie en met diverse (koepels van) samenwerkingspartners (o.a. VNG, VWS, GGZ-Nederland, Jeugdzorg Nederland, de 3RO-organisaties, OM, Politie en DJI).

Een knelpunt in het Handvat is dat er op dit moment géén ondubbelzinnige wettelijke grondslag is voor gegevensdeling in het Zorg- en Veiligheidshuis. De WGS lost dit knelpunt op.
In de huidige uitvoeringspraktijk construeert Het Handvat een wettelijke grondslag op basis van de wettelijke taken van de samenwerkende partijen. Deze werkwijze is complex en op termijn juridisch, in het licht van de AVG, waarschijnlijk niet houdbaar. Vanuit de Zorg- en Veiligheidshuizen pleiten wij daarom voor een expliciete wettelijke grondslag onder onze gegevensdeling, in de zin van art. 6 lid 1 sub e van de AVG (gegevensdeling voor de uitvoering van een taak van algemeen belang). De WGS biedt die expliciete grondslag in art. 47a. WGS.

Tegelijkertijd is voor ons van groot belang dat de wet een werkwijze faciliteert die zo min mogelijk afwijkt van het Handvat gegevensdeling en daarmee onze uitvoeringspraktijk. Wij constateren dat de wettelijke taken in de WGS dichtbij de beschrijving van de taken in het Handvat liggen, en denken dat dit goed toepasbaar is.

De WGS regelt een solide basis onder de gegevensdeling in zorg- en veiligheidshuizen
De WGS biedt duidelijkheid en vermindert de vrijblijvendheid in de samenwerking en de gegevensdeling tussen partijen. Wij steunen het dat de samenwerking hiermee minder vrijblijvend wordt.

De werkwijze die wij als Zorg- en Veiligheidshuizen momenteel hanteren is de volgende: in de regio worden afspraken gemaakt tussen de samenwerkende partijen, die afspraken worden in een convenant vastgelegd, en onder dat convenant ligt een privacyprotocol dat de rechtmatigheid en proportionaliteit van de gegevensdeling borgt. Daarin moet er in de uitvoering voldoende flexibiliteit zijn om voor elke casus op basis van maatwerk te kunnen samenwerken.

In onze optiek is de WGS voor de Zorg- en Veiligheidshuizen het solide fundament waarop de hierboven geschetste werkwijze vorm krijgt, en die borgt dat de gegevensdeling binnen de eisen van de AVG transparant en proportioneel plaatsvindt. De wet regelt de minimale vereisten aan die samenwerking, echter de precieze uitwerking van de afspraken dient plaats te vinden in de regio, en kan – binnen de kaders van het wettelijk fundament – per regio op onderdelen verschillen. Wij vinden het van belang dat er per regio ruimte is om deze uitwerking te kunnen maken, zodat we kunnen inspelen op de regionale context en er niet tot uniformering wordt overgegaan.

Maatwerk

Wat betreft de samenwerkende partijen vinden wij het goed dat de wet (in art. 48 WGS) expliciteert welke partijen in elk geval in een Zorg- en Veiligheidshuis moeten samenwerken. Van belang is ook dat afhankelijk van de specifieke casus maatwerk mogelijk blijft. Art. 52 lid 9 regelt dat het onder voorwaarden mogelijk is dat derden bij een casusoverleg aansluiten. Een dergelijke mogelijkheid tot maatwerk is voor de Zorg- en Veiligheidshuizen cruciaal. Wij vinden het dan ook van belang dat maatwerk mogelijk blijft ook wat betreft de partijen die aansluiten. Dit omdat het per casus kan verschillen welke partijen relevant zijn en we hierbij recht willen doen aan de situatie als dit nodig is

Voor ons is onduidelijke hoe de samenwerking conform de WGS nu precies vorm krijgt. De wet stelt in art. 48 welke partijen als deelnemer worden aangewezen, maar niet *wie* die deelnemers aanwijst. Zoals hierboven aangegeven gaan wij ervan uit dat de wetgever afbakent welke partijen minimaal moeten samenwerken, maar dat het aan de regio is, om middels een convenant de samenwerking tussen deelnemers daadwerkelijk vorm te geven. Wij gaan er hierbij vanuit dat deze ruimte echt aan de regio toekomt en dat het niet bij wet geregeld wordt. Wij verzoeken u deze verhouding tussen wetgever en regio in de wet te expliciteren en daarbij ruimte te laten voor de regio

Samenwerking tussen samenwerkingsverbanden

Mogelijkheden van gegevensuitwisseling tussen samenwerkingsverbanden zoals RIEC en Zorg- en Veiligheidshuizen missen wij in deze wetgeving. Gezien de urgente vraagstukken in de samenleving op het gebied van ondermijning en de uitvoeringspraktijk op complexe problematiek en grote veiligheidsrisico's van de RIEC's en ZVH-en is dit wel gewenst.

Vertrekking van gegevens

Voor wat betreft de gegevens die in de samenwerking mogen worden verwerkt biedt art. 51 WGS duidelijkheid. Ook hier helpt het de uitvoeringspraktijk dat de wet expliciet maakt, welke gegevenscategorieën verwerkt mogen worden.

In de opsomming missen we wel enkele categorieën:

- Gegevens over geïndiceerde dan wel ontvangen zorg, in de zin van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet, de Wet Langdurige Zorg en de Zorgverzekeringswet. Het gaat dan bijvoorbeeld over de vraag of er een Wmo-voorziening is toegekend, of iemand een indicatie voor Beschermd Wonen heeft, of er een LVB-indicatie is, of iemand verzekerd is, en dergelijke;

- Gegevens over maatregelen in de zin van de Wet Verplichte GGZ, de Wet Zorg en Dwang en de Wet Forensische Zorg;
- Gegevens over zorgtrajecten of re-integratie-trajecten in de zin van de participatiewet, de wet Schuldhulpverlening of de re-integratie van ex-gedetineerden (Wet Straffen en Beschermen);
- Raadpleging van de Basisregistratie Personen (BRP). (N.B. Voor de RIEC's is de mogelijkheid tot raadplegen van de BRP wel expliciet in deze wet opgenomen, in art. 32 lid 1 sub i, en art. 35 lid 1 sub a.)

Daarnaast missen we in art. 51 WGS een mogelijkheid om afhankelijk van de specifieke casus ook gegevens te kunnen verwerken, die buiten de genoemde categorieën vallen. Een dergelijke hardheidsclausule voor de te verwerken gegevens is voor de uitvoering essentieel. Verwerking van gegevens buiten de lijst van expliciet genoemde categorieën kan wat ons betreft uiteraard alleen onder strikte voorwaarden: de verwerking moet noodzakelijk zijn voor de doelen, zoals verwoord in art. 47, de verwerking kan alleen gelden voor specifieke casussen, waarbij de samenwerkende partijen gezamenlijk hebben vastgesteld dat de gegevens noodzakelijk zijn voor díe casus, en de verstrekkende partij moet instemmen met de verstrekking. Wij vragen u om het mogelijk te maken in de wet dat ook gegevens die nu niet worden genoemd in de wet verwerkt mogen worden indien dit essentieel is voor de benoemde doelen. Dit is noodzakelijk om maatwerk te kunnen leveren.

Afstemming met overige wetsgevingstrajecten
Parallel aan deze consultatie van de WGS zijn vanuit het Rijk twee andere wetten in voorbereiding: de Wet UPP (Uitwisseling Persoonsgegevens en Privacy) en de Wet Gegevensdeling Radicalisering. De WGS hangt nauw samen met de twee andere wetten. Op die beide wetten zullen wij vanuit de LVMV ook een reactie geven. De vraag vanuit ons aan u is, om te borgen dat de gegevensdeling in UPP en rondom radicalisering aansluit op de werkwijze die hier in de WGS wordt geregeld.

Samenvattend
Vanuit de Zorg- en veiligheidshuizen zijn wij positief over het creëren van een grondslag voor de zorg en veiligheidshuizen in de WGS.

We vinden het goed dat de WGS expliciet maakt welke partijen in het Zorg- en Veiligheidshuis tenminste samenwerken, en welke gegevenscategorieën, onder welke voorwaarden daarbij verwerkt mogen worden. Daarmee geeft de WGS voor alle samenwerkende partijen duidelijkheid over wat het Zorg- en Veiligheidshuis precies is, en onder welke voorwaarden de samenwerking plaatsvindt.

Wel vragen we uw aandacht om op onderdelen de wet te verduidelijken en aan te vullen. Het betreft:

- de manier waarop de samenwerkende partijen worden aangewezen, waarbij we vragen ruimte te houden voor de regio om partijen middels een convenant toe te voegen;
- enkele essentiële categorieën van te verwerken gegevens toe te voegen die ons inziens nu ontbreken en die noodzakelijk zijn voor de uitvoering;
- de mogelijkheid van raadpleging van de Basisregistratie Personen door de Zorg- en Veiligheidshuizen toe te voegen;
- de wens om tussen de genoemde samenwerkingsverbanden in de wet ook de mogelijkheid tot gegevensdeling te realiseren, specifiek tussen het zorg- en veiligheidshuis en het RIEC;

- De verhouding tussen de WGS en de Wet UPP en Gegevensdeling Radicalisering in ogenschouw te houden.

We waarderen het dat in de totstandkoming van de wet de uitvoeringspraktijk van de Zorg- en Veiligheidshuizen betrokken zijn, en we vertrouwen erop dat ook in de uitwerking van de in de WGS genoemde nadere regelgeving wij betrokken zullen blijven.

Vriendelijke groet,

Voorzitter Landelijke Vereniging Managers Veiligheidshuizen